Nambari ya Mtahiniwa ___________________

SMZ

BARAZA LA MITIHANI LA ZANZIBAR

MTIHANI WA KUINGILIA KIDATO CHA TATU

021 KISWAHILI

MUDA: SAA 2:30 JUMATATU 03/12/2018 mchana

MAAGIZO KWA WATAHINIWA

1. **Mtihani huu una sehemu NNE (4) A, B, C, na D.**
2. **Jibu maswali YOTE kutoka sehemu A, maswali MAWILI (2) kutoka sehemu B, maswali MAWILI (2) kutoka sehemu C na swali MOJA (1) kutoka sehemu D.**
3. **Andika nambari yako ya mtihani katika kila ukurasa.**
4. **Majibu yote yaandikwe kwenye sehemu zilizoachwa wazi.**
5. **Simu za mkononi haziruhusiwi ndani ya chumba cha mtihani.**

KWA MATUMIZI YA WASAHIHISHAJI		
NAMBARI YA SWALI	**ALAMA**	**SAINI**
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
JUMLA		

Mtihani huu una kurasa 15 zenye maandishi

Nambari ya Mtahiniwa ________________

SEHEMU A: (Alama 20)

UFAHAMU

Jibu maswali YOTE katika sehemu hii

1. **Soma kwa makini habari ifuatayo kisha jibu maswali yanayofuata.**

Mama Baraka aliwaita watoto wake wa kiume Baraka na Mbaruku, akawaambia "Wanangu nimewaita hapa nilipolala kwa lengo la kuwajuza mambo muhimu". Baraka na Mbaruku walikaa vizuri ili wamuazime masikio yao. Mama yao aliendelea kwa kusema. "Jambo la kwanza napenda kuwaambia kuwa leo ni siku ya mwisho kuwa nanyi katika dunia hii". Watoto kusikia hivyo walitaharuki na kububujikwa na machozi. Mama alivuta pumzi huku akiwaangalia watoto wake kwa jicho la huzuni.

Mama aliendelea kuwaeleza wanawe jambo jengine kuwa, "Muwapo duniani mjihadhari na wale wanaovaa ngozi ya kondoo juu ya ngozi ya chui, watu hao ni maadui kwenu, msiwaamini hata kidogo. Wakale walisema kuwa subira huvuta kheri na haraka haraka haina baraka lakini tunatakiwa tufikirie hasara ya yote hayo. Wanangu mchukuwe tahadhari mapema msije kujiingiza kwenye dimbwi la dhulma".

Baada ya hapo mama Baraka aliwaangalia watoto wake kwa huzuni kisha akasema "Jambo la mwisho wanangu, ninawaacha katika maisha magumu kwani sina nyumba nzuri ya kuwaachia zaidi ya kibanda". Ghafla mama Baraka alivuta pumzi ndefu na kuzishusha hatimae aliaaga dunia. Baraka na Mbaruku walibaki katika wimbi zito la huzuni.

MASWALI.

a) Ni sababu ipi iliyomfanya mama Baraka kuwaita watoto wake?

____

____

b) Jambo gani lililowafanya Baraka na Mbaruku kububujikwa na machozi?

____

____

c) Andika methali mbili (2) alizozitaja mwandishi katika habari hii.

____

____

d) Toa kichwa cha habari kisichozidi maneno matatu (3) kuhusu habari uliyoisoma.

____

e) Eleza maana ya maneno au kifungu cha maneno yafuatayo kama yalivyotumika kwenye habari uliyoisoma.

i. Kuwajuza

____

____

ii. Walitaharuki

____

____

iii. Wanaovaa ngozi ya kondoo juu ya ngozi ya chui

____

____

iv. Kuaga dunia

____

____

2. Fupisha aya ya mwanzo ya habari uliyoisoma kwa maneno yasiyozidi ishirini (20).

____

____

____

____

____

____

____

____

Nambari ya Mtahiniwa ___________________

SEHEMU B: (Alama 30)

SARUFI NA MATUMIZI YA LUGHA

Jibu maswali MAWILI (2) katika sehemu hii. Swali la tano (5) ni la lazima

3. a) Zipange nomino zifuatazo katika aina zake.

Maji, jeshi, ujinga, mafuta, zimwi, bunge

Nomino za jamii	Nomino za dhahania	Nomino za wingi

b) Bainisha vielezi katika sentensi zifuatazo:-

i. Nimekuonya mara tano lakini husikii.

____

ii. Siku hizi vitu vingi vimepanda bei.

____

c) Tunga sentensi ukitumia vihisishi vifuatavyo:

i. Mashallahi!

____

____

ii. Loo!

____

____

d) Eleza aina mbili (2) za vitenzi halisi huku ukitoa mfano mmoja mmoja kwa kila aina.

i. ____

____

____

ii. ____

____

____

e) Tofautisha kwa kutumia mifano kati ya vivumishi viulizi na vivumishi vioneshi.

____
____
____
____
____
____

4. a) Badilisha vitenzi vifuatavyo katika kauli ya kutendwa.

i. Omba ____

ii. Sahau ____

b) Onesha mzizi katika maneno yafuatayo:

i. Tuliyoyaona

____

ii. Wanaandikiana

____

c) i. Nini maana ya sarufi?

____
____

ii. Eleza kwa ufupi tanzu nne (4) za sarufi.

____
____
____
____
____
____
____

d) Kwa kutumia mifano eleza maana ya istilahi zifuatazo:

i. Mzizi funge

ii. Mofimu

e) Kwa kutumia mifano fafanua jinsi ya kuunda maneno yafuatayo kwa njia ya unyambuaji.

i. Vielezi kutokana na vivumishi

ii. Vitenzi kutokana na vielezi

5. a) Taja njia zilizotumika kuunda misimu ifuatayo:

   i. Malapa

   ____

   ii. Fegi

   ____

   b) Fafanua mambo mawili (2) yanayoathiri lafudhi na matamshi sahihi ya lugha ya Kiswahili.

   i. ____

   ____

   ____

   ____

   ii. ____

   ____

   ____

   ____

   c) Eleza aina mbili (2) za rejesta.

   i. ____

   ____

   ____

   ii. ____

   ____

   ____

   d) Orodhesha sifa tatu (3) za kamusi bora.

   i. ____

   ii. ____

   iii. ____

e) Toa sababu tatu (3) zinazoonesha udhaifu wa lugha ya mazungumzo.

____

____

____

____

____

____

SEHEMU C: (Alama 30)

FASIHI

Jibu maswali MAWILI (2) katika sehemu hii.

6. Tunga beti mbili (2) za shairi la kimapokeo, kisha eleza vipengele viwili (2) vya fani ulivyovitumia katika beti hizo.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

7. a) Eleza umuhimu wa uhakiki wa kazi za fasihi simulizi.

i.

ii.

b) Kwa kutumia mifano toa maana ya tamathali za semi zifuatazo:

i. Sitiari

ii. Tashihisi

c) Taja vipera viwili (2) vya hadithi.

i. ____

ii. ____

d) Eleza mambo mawili (2) yanayoonesha kufanana kwa Fasihi Simulizi na Fasihi Andishi.

____

____

____

____

____

____

e) Kamilisha methali zifuatazo, kisha toa funzo tunalolipata kwa kila methali.

i. Akufaaye ....

Funzo:

____

____

____

ii. Ukupigao ....

Funzo:

____

____

____

8. a) Toa tofauti kati ya falsafa na maudhui.

____

____

____

____

____

____

____

____

b) Kwa kutumia mifano fafanua dhima zifuatazo za fasihi.

i. Kuhifadhi na kurithisha amali za jamii.

____

____

____

____

____

____

ii. Kukuza na kuendeleza lugha.

____

____

____

____

____

____

c) Taja mitindo miwili (2) ya mashairi ya fasihi simulizi.

i. ____

ii. ____

d) Eleza maana ya dhana za fasihi zifuatazo.

i. Sanaa

____

____

____

____

ii. Mandhari

____

____

____

____

e) Eleza faida mbili (2) za kuhifadhi kichwani kazi za fasihi simulizi.

____

____

____

____

____

____

____

SEHEMU D: (Alama 20)

UANDISHI

Jibu swali MOJA (1) tu katika sehemu hii

9. Andika Insha ya wasifu isiyopungua maneno 120 na isiyozidi maneno 130 kuhusu moja ya mada zifuatazo:

- Zao la karafuu Zanzibar
- Kilimo cha mbogamboga

Au

Eleza kwa kina mambo muhimu yasiyopungua matano (5) ambayo hupaswa kuzingatiwa katika uandishi wa Insha ya hoja.

____

____

____

____

10. Barua ya kuomba kazi ni moja kati ya aina za barua rasmi. Taja aina nyengine mbili (2) za barua rasmi, kisha andika mfano mmoja wa barua (rasmi) kati ya aina mbili za barua ulizozitaja. (Tumia nambari yako ya mtihani badala ya jina lako).

Nambari ya Mtahiniwa ____________________

....